

СПРАВКА

за отразяване на становищата по проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 32 от 2005 г. за условията и реда за извършване на индивидуален дозиметричен контрол на лицата, работещи с източници на йонизиращи лъчения

№	Участник в общественото обсъждане	Предложение/Мнение	Приема/неприема предложението	Мотиви
1	Становище на „АЕЦ Козлодуй“ ЕАД, Дирекция „Безопасност и качество“ Рег. № 26-00-3321/24.11.2020 г.	1. Изменения, отнасящи се до чл. 2, ал. 1, 2, 3 и допълнителните разпоредби на проекта на наредба (параграфи 1, 2 и 22 от проекта). 1.1. Член 2, алинея 1 от действащата наредба гласи: „Индивидуален дозиметричен контрол се извършва на: 1. лицата, които извършват дейности с източници на йонизиращи лъчения; 2. лицата, които преминават обучение в среда на йонизиращи лъчения; 3. лица от външни организации, които извършват дейности в предприятието и са в среда на йонизиращи лъчения; 4. лицата, които участват в ликвидиране на последствията от радиационни инциденти и аварии.“ Проектът за изменение предвижда: В чл. 2, ал. 1 да се създаде т. 5: „лицата участващи в планирано повишено облъчване.“ В допълнителните разпоредби се въвежда текст: „Лице, работещо с източник на йонизиращо лъчение“ е професионално облъчвано лице по смисъла на т. 33 от допълнителните разпоредби на Наредбата за радиационна защита. Във връзка с предложените изменения, смятаме, че освен хармонизиране на Наредба 32 с Директива 2013/59/Евратом, е необходимо да се постигне и хармонизиране между националните нормативни документи в областта на радиационната защита и	1.1. Не се приема.	1.1. С чл. 64 на Закона за здравето е регламентирано, че защитата на лицата от въздействието на йонизиращи лъчения се осъществява при спазване на принципите и изискванията за радиационна защита, която включва и дозиметричен контрол за определяне на вътрешното и външното облъчване на лицата, които работят с източници на йонизиращи лъчения. В тази връзка следва да бъде обърнато внимание, че проектът е изготвен на основание чл. 65, ал. 1, т. 3 от Закона за здравето, където е предвидено, че министърът на здравеопазването определя с наредба условията и реда за извършване на индивидуален дозиметричен контрол на лицата, работещи с източници на йонизиращи лъчения. С цел хармонизиране на действащото законодателство в областта на радиационната защита, проекта предвижда да въведе ясно взаимовръзката между използваната

№	Участник в общественото обсъждане	Предложение/Мнение	Приема/неприема предложението	Мотиви
		радиационния мониторинг. По тази причина, терминологията, използвана в наредба 32 трябва да съответства на тази използвана в НРЗ, без да се налагат уточнения и коментари в „Допълнителни разпоредби“. Извършването на индивидуален дозиметричен контрол е регламентирано в раздел VI на Наредбата за радиационна защита (НРЗ). В чл. 2 на Наредба 32 е желателно да се използва същата терминология. В Наредбата за радиационна защита и Директива 2013/59/Евратом се използват термините „професионално облъчвано лице“, „радиационен риск“, „аварийни работници“, „ситуация на планирано облъчване“, „ситуация на аварийно облъчване“ и „ситуация на съществуващо облъчване“. Клаузите на Наредба 32 биха били по-ясни, ако са представени с тази терминология. Използването на различни термини може да доведе до объркване и недоразумения. Като пример може да се посочи следното: ЗБИЯЕ дава следната дефиниция: „Източник на йонизиращи лъчения“ или „източник“ е апарат, радиоактивно вещество, уредба, изделие, инсталация или съоръжение, които имат способност да излъчват йонизиращи лъчения или да отделят радиоактивни вещества (с изключение на ядрени съоръжения)“. Член 2, ал. 1 от Наредба 32 изисква индивидуален дозиметричен контрол да се извършва на „лицата, които извършват дейности с източници на йонизиращи лъчения“. От това следва, че работещите в ядрени съоръжения не подлежат на индивидуален дозиметричен контрол.		терминология в Закона за здравето и Закона за безопасно използване на ядрената енергия и нормативните актове по тяхното прилагане. В § 22, т. 2 от проекта се предвижда да бъде създадена нова т. 5 от допълнителните разпоредби с което се въвежда определение за „лице работещо с източник на йонизиращо лъчение“ по смисъла на тази наредба е професионално облъчвано лице по смисъла на т. 33 от допълнителните разпоредби на Наредбата за радиационна защита, където е предвидено, че професионално облъчвано лице е лице, което работи самостоятелно или за работодател, което е подложено на облъчване по време на работа, извършвана в рамките на дейност под регулаторен контрол, и което може да получи дози, превишаващи някоя от границите на дозите за облъчване на лица от населението. Направеното заключение, относно прилагането на термини регламентирани в различни нормативни документи е неоснователно.

№	Участник в общественото обсъждане	Предложение/Мнение	Приема/неприема предложението	Мотиви
		1.2. В чл. 2, ал. 2 се предлагат следните изменения и допълнения: Думите „и вида на източниците на йонизиращи лъчения“ се заменят с „вида на източниците на йонизиращи лъчения и категоризация на професионално облъчените лица по реда на Наредбата за радиационна защита (обн., ДВ, бр. 16 от 2018 г.)“. Във връзка с изложеното по отношение на алинея 1 на член 2, предлагаме изменението на алинея 2 от член 2 да гласи: „Извършването на индивидуален дозиметричен контрол изисква предварителна оценка на радиационния риск“. Оценката на радиационния риск изисква да се вземат предвид всички влияещи фактори, включително вида на източниците и излъчваните от тях йонизиращи лъчения. Категоризирането на професионално облъчваните лица също се извършва на основание радиационния риск.	1.2. Не се приема.	1.2. Съгласно изискванията на чл. 64 от Наредбата за радиационна защита, предприятията и работодателите на външни работници са длъжни да категоризират наетите от тях лица, преди те да започнат да извършват определени работи, които могат да доведат до професионално облъчване, и да извършват редовно преглед на категоризацията въз основа на конкретните условия на работа и резултатите от медицинското наблюдение на професионално облъчваните лица. При категоризацията трябва да се имат предвид и потенциалните облъчвания. Имайки предвид, че с наредбата за радиационна защита и по-специално чл. 42 е предвидено, че предприятията осигуряват оперативна радиационна защита на професионално облъчваните лица чрез прилагане на комплекс от технически и организационни мерки, които се основават на предварителна оценка за определяне на естеството и степента на радиационния риск за професионално облъчваните лица, считаме, че с действащ нормативен акт ясно е регламентирано изискването за предварителна оценка на радиационния риск.

№	Участник в общественото обсъждане	Предложение/Мнение	Приема/неприема предложението	Мотиви
		1.3. В „Допълнителни разпоредби се предлага следното изменение: „Индивидуална еквивалентна доза“ е персонален дозов еквивалент по смисъла на т. 15 от Приложение № 1 на Наредбата за радиационна защита.“. В НРЗ е въведен терминът „персонален дозов еквивалент“. Този термин е въведен за да се постигне разграничаване на величините, въведени за целите на радиационната защита и операционните величини, използвани за тяхната оценка. За да се прави разлика между „еквивалентна доза“ и операционните величини, които по същество определят „еквивалент на дозата“, НРЗ регламентира термина „дозов еквивалент“. Този термин е желателно да се използва и в Наредба 32. В законодателството ни няма определение за „слабо и силно проникващо лъчение“, свързани с определянето на дозови еквиваленти. Предлагаме това да бъде включено в проекта на Наредба 32. 2. Изменения, отнасящи се до чл. 5, ал. 2 от проекта на наредба (параграф 5 от проекта) Член 5, ал. 2 гласи: „Лабораториите по ал. 1 участват в междулабораторни сравнения най-малко веднъж на 3 години, като резултатите от тях се предоставят на Националния център по радиобиология и радиационна защита.“ Участието в междулабораторни сравнения е подходящ начин, използван широко за осигуряване валидност на резултатите от калибриране и изпитване. Въпреки това смятаме, че ако участието в междулабораторни сравнения стане изискване на Наредба 32, то Министерство на здравеопазването	1.3. Приема се. 2. Приема се по принцип.	1.3. Направени са съответните промени в чл. 13, съобразно направените бележки и предложения. 2. Националния център по радиобиология и радиационна защита към Министерство на здравеопазването, като част от структурата на националната система за здравеопазване по проблемите на общественото здраве в областта на радиационната защита, също може да организира подобни междулабораторни сравнения за осигуряване валидност на резултатите от калибриране и изпитване, предвид факта, че същите се ползват за

№	Участник в общественото обсъждане	Предложение/Мнение	Приема/неприема предложението	Мотиви
		трябва да организира такива кръгови сравнения, които се провеждат в определен формат. Като пример може да се даде Германия. В германската Наредба за радиационна защита има изискване за участие в междулабораторни сравнения, които се организират от Федералната служба за радиационна защита (BfS). Предлагаме, ако такива сравнения не могат да се организират на национално ниво, изискването на чл. 5, ал. 2 да отпадне. 3. Изменения, отнасящи се до чл. 14 и чл. 33 от наредбата (параграфи 10 и 20 от проекта) Чл. 14 (1) от наредбата гласи: „Контролните нива на индивидуалните ефективни дози $H_p(10)$ за всяко отделно измерване са: 1. ниво на регистрация – 0,10 mSv за рентгенови и гама-лъчения с енергия по-малка от 0,2 MeV; 0,20 mSv за гама-, бета-лъчения и неутрони; 2. ниво на обследване – 6 mSv. Чл. 33. (1) от наредбата гласи: Контролните нива на индивидуалните дози на вътрешното облъчване са: 1. ниво на регистрация; 2. ниво на обследване; 3. производно ниво.“ Предлагаме следните изменения: 3.1. „Нивото на регистрация“ и „нивото на обследване“ да не се наричат „контролни нива“. Във връзка с това: Първото изречение на ал. 1 на чл. 14 да се промени на: Нивата на персоналния дозов еквивалент $H_p(10)$, които трябва да бъдат съблюдавани, при	3.1. Приема се.	определяне на индивидуалното дозово натоварване на лицата при работа с източници на йонизиращи лъчения.

№	Участник в общественото обсъждане	Предложение/Мнение	Приема/неприема предложението	Мотиви
		индивидуален дозиметричен контрол на външно облъчване, са: ... Първото изречение на ал. 1, чл. 33 да се промени на: Нивата, които трябва да бъдат съблюдавани, при индивидуален дозиметричен контрол на вътрешно облъчване, са: ... Терминът „контролно ниво“ е добил широка популярност и приложение в радиационния мониторинг за оценка на ефективността на прилаганите мерки за оптимизиране на радиационната защита. По тази причина е желателно, в българското законодателство, терминът „контролно ниво“ да остане свързан с оптимизационните политики в областта на радиационната защита и определянето им да бъде задължение на лицензианта на ядрено съоръжение или притежателя на разрешение за работа с източници на йонизиращи лъчения. 3.2. Да се дефинира терминът „ниво на обследване“ и да се укаже нормативната необходимост от извършване на обследване. Дефинирането на „ниво на обследване“ ще помогне за разграничаване на обследването за целите на оптимизацията на радиационната защита от обследването за целите на Наредба 32, което трябва да се извършва за установяване на причините, при които е получено облъчването и проверка на коректността на дозиметричните резултати, т.е., дали „обследваната доза“ действително е „взета“ от облъчваното лице.	3.2. Приема се.	

№	Участник в общественото обсъждане	Предложение/Мнение	Приема/неприема предложението	Мотиви
		3.3. В чл. 33, ал. 1, да отпадне точка 3 „производно ниво“. Алинея 4 на чл. 33, отнасяща се до производните нива също да отпадне, тъй като тя е свързана с оптимизацията на радиационната защита, която се регламентира от НРЗ. 3.4. В членове 14 и 33 на проекта на Наредба 32 да се определят нива за регистрация на еквивалентните дози	3.3. Приема се по принцип 3.4. Приема се по принцип.	С проекта се предвижда редакция в ал. 1, т. 3 на чл. 33, като думите „производно ниво“ се заменят с „контролно ниво“, като се прави аналогична промяна и в алинея 4. Това контролно ниво съответства на контролните нива в Наредбата за радиационна защита. Предвид гореизложеното не следва да бъде разглеждано като отделно определянето от предприятията на контролни нива на постъпленията или на дозите от вътрешно облъчване за целите на оптимизиране на радиационната защита и извършването на индивидуален дозиметричен контрол на лицата, които работят с източници на йонизиращи лъчения с цел определяне на индивидуалното дозово натоварване. Направени са съответните допълнение в чл. 14, съобразно направените предложения. В чл. 33 са определени само нивата на регистрация и обследване за ефективна доза. При оценка на вътрешно облъчване не са определени нива за еквивалентни дози, тъй като индивидуалния контрол се провежда с отчитане на възможните стойности на постъпление на радионуклиди и ефективния период на полуизвеждане от организма. В Наредбата за

№	Участник в общественото обсъждане	Предложение/Мнение	Приема/неприема предложението	Мотиви
				радиационна защита има вторични граници на годишно постъпване чрез инхалиране и инкорпориране на отделни радионуклиди на професионално облъчени лица, с които трябва да бъдат съобразени съответните нива за регистрация.

СВЕТЛАНА ЙОРДАНОВА

Заместник-министър на здравеопазването